

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9758/2023
26.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Лазаревић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије Виши суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Одељење у Ужицу, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 468/22 од 22.11.2022. године, у седници одржаној 26.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 468/22 од 22.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу Прр1 2/21 од 17.03.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу због повреда права на суђење у разумном року на име новчаног обештећења плати 1.100 евра у динарској противвредности на дан исплате према средњем курсу НБС са законском затезном каматом од 17.03.2022. године до исплате. За већи износ од досуђеног, а до траженог тужбени захтев на име новчаног обештећења због повреде права на суђење у разумном року од 1.900 евра у динарској противвредности на дан исплате према средњем курсу НБС са законском затезном каматом од пресуђења до исплате одбијен, је као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете исплати 65.000 евра у динарској противвредности на дан исплате, према средњем курсу НБС, са законском затезном каматом од 18.04.2015. године и 174.539,39 динара на име трошкова извршног поступка Ии 20969/2015 пред Првим основним судом у Београду и пред поступајућим јавним извршитељем износ од 50.850,00 динара, на име трошкова уписа хипотеке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 79.200,00 динара са законском затезном каматом од извршности од исплате. За већи износ тражене законске

затезне камате на име досуђених трошкова почев од пресуђења до извршности пресуде тужбени захтев је одбијен као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 468/22 од 22.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу првом и ставу трећем изреке и предмет у укинutom делу враћен првостепеном суду на поновно суђење. Ставом трећим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужиоца у односу на део става првог изреке пресуде којим је тужена обавезана да тужиоцу због повреде права на суђење у разумном року на име новчаног обештећења плати 1.100 евра у динарској противвредности на дан исплате према средњем курсу Народне банке Србије са законском затезном каматом од 17.03.2022. године до исплате.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, ... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује, а битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није предвиђена као ревизијски разлог по члану 407. став 1. тачке 1.-3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Апелационог суда у Београду Ржг 110/19 од 22.06.2020. године утврђено је да је тужиоцу као подносиоцу приговора повређено право на суђење у разумном року у предмету Вишег суда у Београду П 405/16 и наложено истом суду да предузме све неопходне мере како би поступак у том предмету окончао у најкраћем року.

Тужилац је као извршни поверилац 21.10.2015. године поднео Другом основном суду у Београду предлог за извршење на основу заложне изјаве против извршног дужника ББ, уз означање да суд одреди извршење и да извршење спроведе извршитељ. Решењем тог суда Ии 20969/15 од 18.12.2015. године одређено је извршење према извршном дужнику ради наплате потраживања извршног повериоца од 65.000 евра у динарској противвредности са законском затезном каматом од 18.04.2015. године до исплате и трошкова извршног поступка, пописом, проценом и продајом означене непокретности у ванкњижној својини извршног дужника, а у даљем току поступка закључком извршитеља од 23.02.2016. године одређена је прва продаја путем усменог јавног надметања за 15.03.2016. године и утврђена висина тржишне вредности непокретности од 12.899.943,00 динара. Решењем Првог основног суда у Београду Ипи 16/16 од 09.03.2016. године, треће

лице ВВ је упућен да у року од 15 дана од достављања решења против тужиоца, као извршног повериоца, покрене парнични поступак ради проглашења извршења одређеног решењем Ии 20969/15 од 18.12.2015. године недопуштеним. Треће лице ВВ је 10.03.2016. године поднео против овде тужиоца, као туженог, тужбу са предлогом за одређивање привремене мере, којом је тражио проглашење извршења недопуштеним, па је Виши суда у Београду решењем П 405/16 од 11.03.2016. године, које је у поступку по жалби потврђено решењем Апелационог суда у Београду Гж 5161/16 од 22.07.2016. године, усвојио предлог за одређивање привремене мере и забранио продају непокретности која је предмет заложне изјаве у предметном извршном поступку, одредио да привремена мера важи до правноснажног окончања тог поступка и да жалба не задржава извршење тог решења. У парници П 405/16 дана 09.10.2021. године донета је пресуда којом је усвојен тужбени захтев и утврђено да је наведено извршење недопуштено. Против наведене пресуде тужилац, као тужени у тој парници, је изјавио жалбу. Решењем Службе за катастар непокретности бр. 952-02-12-335/2015 од 27.08.2015. године дозвољен је упис вансудске хипотеке на описаној непокретности, на захтев тужиоца као заложног повериоца од 15.06.2015. године. Решењем Републичког геодетског завода Београд 952-2-22-12-688/2016 од 28.01.2019. године одбијена је жалба ББ изјављена против наведеног решења Службе за катастар непокретности. Пресудом Управног суда у Београду У 4193/19 од 13.10.2020. године одбијена је тужба ББ ради поништаја решења Републичког геодетског завода Београд 952-2-22-12-688/2016 од 28.01.2019. године. ББ је Вишем суду у Београду против тужиоца, као туженог 30.01.2021. године поднела тужбу у предмету П 256/21, ради раскида уговора о зајму и брисања наведене хипотеке, која парница је у току.

Тужбом у овој правној ствари тужилац тражи да се тужена обавезе на накнаду имовинске штете због утврђене повреде права тужиоца на суђење у разумном року у поступку Вишег суда у Београду П 405/16 у висни утуженог потраживања, јер је до правноснажног окончања тог поступка, тужилац онемогућен да продајом хипотековане непокретности у поступку извршења наплати своје потраживање, што значи у дужем временском периоду.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилном применом материјалног права одбили тужбени захтев, уз правилан закључак да у конкретном случају на страни органа тужене нема незаконитог и неправилног рада, јер тужилац није доказао да постоји узрочно последична веза између утврђене повреде права на суђење у разумном року и имовинске штете коју потражује.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Према правном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године и одлукама Европског суда за људска права (Р.

Качапор и др. против Србије број представке 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06, 3046/06 и др), Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У односу на наведена лица и правне ситуације, постоји правна претпоставка да је Република Србија објективно одговорна за накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања повериоца, уколико је одлуком суда утврђена повреда права на суђење у разумном року, тако да на место повериоца према дужнику чије је потраживање платио, ступа Република Србија. Међутим, у односу на друге повериоце и дужнике и друге правне ситуације нема претпостављене одговорности Републике Србије ни када је одлуком суда утврђена повреда права на суђење у разумном року, већ би одговорност Републике Србије постојала само у ситуацији када поверилац доказао да не би могао наплатити своје потраживање због незаконитог и неправилног рада њених органа.

Како у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада органа тужене, јер то тужилац није доказао, правилно су одлучили нижестепени судови када су одбили тужбени захтев тужиоца.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић